

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

Dr. Jiří Musiol: Lázeňský koncert

ZÁŘÍ 1976

PŘÍPRAVA VOLEB DO ZASTUPITELSKÝCH ORGÁNŮ

Projev tajemníka MěstNV Josefa ŠIMKA na plenárním zasedání MěstNV 18. srpna 1976

V letošním roce končí pětileté funkční období Federálního shromáždění, České národní rady, Slovenské národní rady a národních výborů všech stupňů. Proto budou ve dnech 22. a 23. října 1976 uskutečněny všeobecné volby do všech těchto zastupitelských sborů.

Volby do zastupitelských sborů socialistických států jsou významnou politickou událostí, představují jednu z hlavních forem účasti pracujícího lidu na řízení a správě státu. Tato aktivní účast je základním rysem socialistické demokracie. Každé volby, které se až dosud v naší vlasti uskutečnily, měly kromě obecného a zásadního významu ještě svůj zvláštní, specifický význam, daný stupněm vývoje socialistické společnosti a státu, cíli a úkoly, které v dané etapě řeší. Minulé volby se konaly po XIV. sjezdu KSČ, který uzavřel velmi obtížnou a složitou etapu v životě strany a společnosti a zahájil etapu novou. Vyvodil závěry a poučení z jedné z nejsložitějších etap v historii naší strany a vypracoval program dalšího všestranného rozvoje socialismu. Volby v roce 1971 dovršily tedy etapu politické konsolidace naší společnosti.

Volby v roce 1976 budou dokumentovat úspěšně splněné úkoly XIV. sjezdu KSČ a upevnění socialistického charakteru našeho zřízení. Budou nástupem k dalšímu rozvoji a prohloubení socialistické demokracie, jak to stanovil XV. sjezd KSČ ve svém programu dalšího budování rozvinuté socialistické společnosti. Pokud jde o zastupitelské sbory, XV. sjezd KSČ dal jasnou a konkrétní směrnicí dále rozvíjet jejich aktivitu a zaměřit ji k realizaci sjezdových usnesení. Volby i předvolební kampaň jsou pro nás příležitostí k objasnování předností socialistické demokracie a k tomu, abychom ukázali demokratičnost socialistických principů naší volební soustavy. Volební systém, který byl uplatněn ve volbách v roce 1971, se osvědčil. Volební zákony, vydané Federálním shromážděním i Českou a Slovenskou národní radou, splnily v plné míře požadavky kladené na první úpravu voleb v socialistickém státě, odpovídají dosaženému stupni vývoje naší společnosti a budou podle nich provedeny i letošní volby.

Městský národní výbor ve smyslu zákona č. 54/71 Sb. o volbách do národních výborů v ČSR přistoupil pod vedením MěstV KSČ s plnou odpovědností k vlastní přípravě voleb v našem městě. Ve smyslu výše uvedeného zákona podle § 10—12 byly stanoveny podle počtu obyvatel volební obvody a podle § 13 volební okrsky. Při jejich zpracování se přihlíželo jak k počtu obyvatel, tak i k územním celkům, zejména v integrovaných částech města, i k jejich hospodářskému a kulturnímu rozvoji.

Rovněž se již zpracovávají voličské seznamy, podle nichž budou občané ve svých volebních obvodech volit své poslance. Vzhledem k tomu, že v našem městě je poměrně velký pohyb obyvatel a že jsou i občané, kteří neuznali za potřebné při změně svého bydliště se řádně na ohlašovně městského národního výboru přihlásit, bylo nutné předložit voličské seznamy ke kontrole občanským výborům. Po provedené kontrole správnosti těchto seznamů budou zpracovány definitivní voličské seznamy pro vlastní volby, které pak budou v jedné kopii ve smyslu volebního zákona doručeny do 15. září 1976 občanům do každého obytného domu a v jenom opise vyloženy na městském národním výboru k nahlédnutí.

Dále pro zabezpečení úkolů, vyplývajících z výše uvedeného volebního zákona na základě návrhů předložených uličními organizacemi KSČ a občanskými výbory

ve smyslu § 20—22 rada MěstNV projednala a schválila okrskové a obvodní volební komise. Ve 28 okrskových volebních komisích bude pracovat celkem 250 občanů, v 110 obvodních volebních komisích je zařazeno celkem 513 občanů. Do konce srpna bude provedena instruktáž těchto volebních komisí a jejich členům budou odevzdány dekrety a komise zahájí vlastní činnost.

Rada MěstNV dále projednala ve smyslu § 11 zákona č. 54/71 Sb. o volbách do národních výborů v ČSR a podle § 39, odst. 2, písm. f zákona č. 69/67 Sb. **návrh na schválení počtu 110 poslanců MěstNV** pro volby v říjnu 1976. Zároveň navrhla zřídít stejný počet volebních obvodů pro volbu poslanců MěstNV.

Postupně jsou zabezpečovány ostatní úkoly, které vyplývají ze schváleného politickoorganizačního opatření pro přípravu voleb v našem městě.

Při této příležitosti vás chci také informovat, že MěstV Národní fronty zvolil **městskou volební komisi** s celkovým počtem 13 členů. V jejím čele je předseda MěstV KSČ a MěstV Národní fronty s. Václav Dohnal. Městská volební komise Národní fronty bude ve smyslu volebního zákona řídit přípravu a vlastní volby do národního výboru.

Závěrem žádám všechny poslance MěstNV a funkcionáře občanských výborů, aby svou aktivní účastí a podílem v předvolební kampani přispěli k rozvoji masově politické práce ve svých volebních obvodech ve styku s občany a k podpoře kandidátů Národní fronty na poslance do všech zastupitelských sborů ve volbách v říjnu 1976.

29. řádné plenární zasedání MěstNV v Hranicích dne 18. srpna 1976 projednalo návrh rady MěstNV ve smyslu § 39 odst. 2, písm. f, zák. č. 69/67 Sb. pro volbu poslanců MěstNV v roce 1976 a **schválilo počet 110 poslanců městského národního výboru v Hranicích**. Současně plenární zasedání MěstNV ve smyslu § 10—12 zák. č. 54/71 Sb. o volbách do národních výborů v ČSR a podle § 39 odst. 2, písm. f zák. č. 69/67 Sb. **schválilo rozdělení města Hranic a jeho integrovaných částí na 110 volebních obvodů** i stanovení jejich hranic pro volby do MěstNV v roce 1976.

Městská volební komise Národní fronty pro volby 1976

Předseda: **Václav Dohnal**, předseda MěstV KSČ a MěstV NF,
místopředseda: **Miloslav Pavelka**, člen MěstV KSČ a předseda MěstNV,
tajemník: **Josef Šimek**, tajemník MěstV NF a MěstNV,
členové: **ing. Jiří Sumara**, místopředseda MěstV KSČ,
Anna Zahradníková, členka MěstV KSČ,
pplk. Bruno Nevím, zástupce posádky,
Zbyněk Grossmann, předseda MěstV SSM,
Alois Sedláček, předseda TJ SIGMA,
Josef Haša, zástupce Čs. strany lidové,
Alexandra Kopecká, zástupkyně Českého svazu žen,
Antonín Lang, vedoucí odboru pro vnitřní věci MěstNV,
Zdeněk Nebuchla, zástupce n. p. SIGMA,
Zdeněk Holý, zástupce n. p. Hranická cementárna a vápenice.

AGITAČNÍ STŘEDISKA V ČINNOSTI

Nástupem do politické přípravy voleb do zastupitelských orgánů v Hranicích se stal 16. srpen, kdy byla zahájena činnost hlavního agitačního střediska, umístěného v Jednotném klubu pracujících na náměstí Kl. Gottwalda a vedeného pplk. Boh. Greplem. Je to výsledek přípravných prací, jež probíhaly už od počátku měsíce července. Ve vhodně vyzdobeném sále z četných panelů hovoří fotografie a údaje naší společnosti mezi oběma posledními sjezdy KSČ a o plnění volebního programu Národní fronty v Hranicích.

Za přítomnosti představitelů MěstV KSČ, MěstNV, MěstV SSM, podniků, učitelských organizací KSČ, občanských výborů a rad dalších agitačních středisek v kulturním programu předneslo trio učitelů lidové školy umění skladby na lesní rohy a studentky gymnázia uvedly verše Š. Ščipačeva a S. K. Neumanna. Místopředseda rady střediska Vladimír Schneider v úvodním projevu poděkoval všem, kdo se o vyzdobu a vybavení střediska zasloužili, zejména pracovníkům závodu POTRAVINY, příslušníkům vojenského útvaru 8684 a ředitelství Jednotného klubu pracujících. V hlavním projevu místopředseda MěstV KSČ a předseda ideologické komise MěstV KSČ pplk. Fr. Votava připomněl, že přesto, že letní měsíce jsou dobou zasloužených dovolených, četní funkcionáři KSČ a Národní fronty se věnují přípravě voleb. Uvedl, že hlavní agitační středisko je uváděno do činnosti v termínu stanoveném MěstV KSČ, ostatní zahajují provoz k 20. srpnu. Přál všem funkcionářům úspěch v jejich náročné činnosti. Vysvětlil význam voleb u nás, odmítl útoky antikomunistů ze Západu i buržoazní pojetí demokracie a vyzdvihl přednosti socialistické demokracie, připomněl příznivou politickou situaci i výsledky plnění programu XIV. sjezdu KSČ. V diskusi mimo jiné předseda MěstNV Miloslav Pavelka vysvětlil průběh příprav na volby.

Hlavní agitační středisko v Hranicích má rovněž zpracovaný vzorový podrobný plán činnosti pro celé předvolební období, má pro ostatní agitační střediska propagační materiál a možnost zajistit vystoupení kulturních úderků.

V předvolebním období bude na území města Hranic a jeho místní části v činnosti celkem 21 agitačních středisek:

1. Střední průmyslová škola v Leningradské ulici, předseda ing. Ladislav Maňas,
2. Jednotný klub pracujících na nám. Kl. Gottwalda, předseda pplk. Boh. Grepl.
3. ČSD Hranice-sever, předseda mjr. Štroncer,
4. Nemocnice v Hranicích, předseda Jaroslav Padrta,
5. Střední lesnická technická škola, předseda prof. K. Sargánek,
6. Budova býv. ředitelství Komunálních služeb, ul. 28. října, předseda Josef Fuksa,
7. SIGMA, n. p., závod I, ulice 1. máje, předseda Jaroslav Bartoš,
8. Drahotuše, předseda Josef Andryšek.
9. Velká-Lhotka, předseda Alois Andryšek,
10. Slavíč, předseda Milan Střílka,
11. Teplice nad Bečvou, předseda prof. Viktor Langer,
12. Olšovec, předseda Josef Bartoš,
13. Čs. státní lázně Teplice nad Bečvou, předsedkyně L. Sedláčková.
14. SIGMA, n. p., závod II, předseda Pavel Ovčářík,
15. Severomoravské cihelny, závod Hranice,
Agitační komise:
16. Valšovice, předseda Jan Švec,
17. Uhřínov, předsedkyně Marie Červková,
18. Středolesí, předsedkyně Anna Kapustová.

Další tři agitační střediska jsou zřízena u vojenských útvarů č. 6310, 8684 a 7356.

Hodnocení volebního programu Národní fronty za léta 1971—1975

XIV. sjezd KSČ vytyčil program dalšího rozvoje naší socialistické společnosti, který vyjadřuje životní zájmy všech poctivých pracujících a občanů a vytváří reálné předpoklady pro svobodný, mírumilovný život. MěstNV v Hranicích, zvolený ve všeobecných volbách v roce 1971, důsledně přistoupil k naplňování závěrů XIV. sjezdu KSČ. Základním úkolem bylo organizovat za široké účasti podniků, organizací a občanů plánovitý rozvoj hospodářství, kultury, zdravotnictví a sociální péče ve městě. Na ustavujícím zasedání MěstNV v roce 1971 byl projednán a přijat **volební program Národní fronty**, jehož základem byl pátý pětiletý plán. V průběhu celého funkčního období plnil volební program Národní fronty politickou funkci jako jeden z hlavních prostředků realizace usnesení a závěrů XIV. sjezdu KSČ v podmínkách města. Volební program Národní fronty řešil ekonomický rozvoj města a zahrnoval konkrétní úkoly pro rozvíjení politicko-organizačorské práce a kulturně výchovné činnosti MěstNV.

MěstNV rozvinul hned po volbách masově politickou činnost k získání co největšího počtu občanů pro aktivní podporu politiky KSČ a pro plnění úkolů volebního programu. Jako orgán odpovědný za komplexní rozvoj města, za splnění celospolečenských úkolů i za uspokojování místních potřeb a zájmů občanů pracoval od svého zvolení cílevědomě a plánovitě s cílem naplnit přijatá usnesení a závěry XIV. sjezdu KSČ v podmínkách města. **Plenární zasedání MěstNV** jako nejvyšší orgán státní moci ve městě projednávalo a schvalovalo rozhodující dokumenty, týkající se rozvoje a života města. Průměrná účast poslanců na zasedáních činila 72 %. **Rada MěstNV** jako výkonný orgán se všestrannou působností organizovala a zabezpečovala plnění úkolů MěstNV na všech úsecích jeho hospodářsko-organizačorské, kulturně výchovné a správní činnosti. Průměrná účast členů rady na schůzích dosahovala 85 %. V orgánech MěstNV pracovalo **osm komisí a výbor lidové kontroly**. Průměrná účast poslanců a ostatních členů komisí na schůzích se pohybovala kolem 72 %. V soustavě orgánů MěstNV pracoval široký **aktiv dvaceti občanských výborů**, v nichž bylo činnno 260 obětavých občanů. Tento aktiv výrazně přispěl k dobré práci MěstNV a stal se platným pomocníkem poslanců v jejich volebních obvodech. Hybnou silou v činnosti výborů je socialistická soutěž, jejíž kritéria zahrnují prakticky veškerou činnost občanských výborů. Výkonnou funkci v orgánech MěstNV vykonával **aparát**. Plnil úkoly státní správy včetně správního rozhodování a odborného státního dozoru ve vymezeném rozsahu a přispěl svou všestrannou činností k dobrým výsledkům práce MěstNV. Celkově možno říci k činnosti MěstNV, že při plnění volebního programu Národní fronty sehrál významnou úlohu, což se projevilo jak v docílených hodnotách občanské a technické vybavenosti města, tak v uspokojování potřeb a zájmů občanů. **Hodnota volebního programu byla v uplynulém období splněna už k 31. říjnu 1974 a do konce roku 1975 vysoko překročena.** V rozvoji životního prostředí města bylo vytvořeno **dílo v hodnotě 273,8 mil. Kčs**, což představuje splnění plánovaných úkolů na **155,32 procent**. Vedle budovatelského úsilí se rozvíjel politický a společenský život občanů, což se projevilo v jeho bohatší ideové náplni v masové účasti pracujících na významných celoměstských akcích.

Dlouhodobé a bohaté zkušenosti v rozvíjení iniciativy a aktivity občanů umožnil MěstNV zúčastňovat se pravidelně **celostátní soutěže národních výborů** a dosahovat v ní každoročně velmi dobrých výsledků. Při rozvíjení této soutěže bylo vykonáno mnoho dobré a užitečné práce a vybudovány trvalé hodnoty k zlepšení životního a pracovního prostředí, pro rozvoj hospodářského, kulturního a společenského života ve městě. Přihláškou do této soutěže byly roční **celoměstské závazky**, jež byly zpracovány na základě socialistických úmluv a závazků podniků a organizací, škol, občanských výborů a občanů zaměřených k ochraně a rozvoji životního prostředí a k obohacení společenského života města. Za pět let uplynou-

lého volebního období 1971—1975 byla plánovaná hodnota celoměstských závazků ve výši 39 mil. Kčs překročena na 172 % a celkem vytvořené dílo dosáhlo hodnoty **67 mil. Kčs**. To znamená, že akce Z v investiční a neinvestiční části se na splnění volebního programu Národní fronty podílejí 22 %. Podniky a organizace poskytl v uvedeném období **sdrúžené prostředky** v celkové výši **15,1 mil. Kčs**, jež byly použity zvláště pro rozvoj zařízení pro tělesnou výchovu, obchod, cestovní ruch a dopravu. Široce rozvinuté soutěžení se uplatnilo i u organizací řízených MěstNV. **Za výsledky v socialistické soutěži za období uplynulých pěti let získal MěstNV v Hranicích pět čestných uznání ONV, Domovní správa sedm čestných uznání ONV a Okresní odborové rady a Technické služby města Hranic tři čestná uznání ONV a Okresní odborové rady.**

Podle usnesení stranických a státních orgánů byly dvakrát za rok organizovány **veřejné schůze občanů** s aktuálním programem. Poslanci vyšších zastupitelských sborů a poslanci MěstNV na těchto schůzích vystupovali k projednávané problematice, týkající se životního prostředí, společenského a kulturního života města a skládali tak veřejně účty ze své činnosti. Účast a aktivita občanů na těchto schůzích postupně rostla, v roce 1972 se veřejných schůzí účastnilo 1.450 občanů, v roce 1975 již 2.600 občanů.

Nedílnou součástí všestranného rozvoje socialistického života ve městě se stala **kulturně výchovná činnost**. Pozornost byla soustředěna na sepětí kulturně výchovné činnosti s celospolečenskými zájmy a významnými výročími. Manifestačně vyzněly oslavy 50. výročí založení KSČ, 25. výročí vítězství pracujícího lidu v únoru 1948, 55. výročí VŘSR, 30. výročí SNP a zvláště 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. K zajištění jednotného působení při výchově socialistického občana a na zabezpečení společenského života byl pro každý rok zpracován Jednotný plán kulturně výchovné činnosti. Kulturně výchovných akcí bylo využíváno k rozvíjení hrdoosti nad revolučními a bojovými tradicemi národně osvobozenického, protifašistického vlastenectví a k účel k velikým výsledkům tvořivé práce lidu, k utužování internacionálních citů a přátelství se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi a mírového soužití s ostatními zeměmi světa.

Účinným pomocníkem při výchově socialistického člověka je **Sbor pro občanské záležitosti**. Tento aktiv věnoval pozornost prohlubování socialistické náplně a zvyšování kulturní úrovně občanských obřadů a aktů. Sbor pro občanské záležitosti organizoval vítání dětí do života, slavnostní odevzdání občanských průkazů žákům ZDS a maturitních vysvědčení absolventům středních škol. Pro nastávající manžele byla organizována předmanželská poradna. V roce 30. výročí osvobození byla zahájena nová tradice, novomanželé kladou kytičky k památníku Družby čs. a sovětských dělostřelců. Rovněž byla věnována pozornost starším občanům při jejich životních jubileích, v roce 1975 proběhly úspěšně besedy s 75letými občany. Zlepšila se i situace v organizování občanských pohřbů.

Růstu životní úrovně napomáhá výrazně nová **bytová výstavba**. V uplynulém volebním období bylo v Hranicích postaveno celkem **923 bytů**, z toho:

168 bytů ve státní výstavbě,
223 podnikových bytů,
360 družstevních bytů a
172 bytů v rodinných domech.

Bytová výstavba se soustřeďovala v sídlišti na Hromůvce a ve třídě 1. máje, rodinné domky na Sklenném kopci. V roce 1971 bylo v Hranicích 4.103 bytů, k 31. prosinci 1975 se tento počet zvýšil na 4.894 bytů. Pro zdravotní závaży a pro uvolnění prostoru pro novou bytovou výstavbu bylo zrušeno nebo demolováno celkem 132 bytů. Přes tento růst bytového fondu bylo k 31. prosinci 1975 u MěstNV evidováno ještě 350 žádostí o byty, u podniků bylo soustřeďeno dalších 90 žádostí a 540 žadatelů čeká na družstevní byty.

Domovní správa obhospodařovala v roce 1971 celkem 1.882 bytů, do roku 1975 se tento počet zvýšil na 2.003 bytů v 251 domech. Na opravy vydala Domovní správa v roce 1971 částku 3,96 mil. Kčs, v roce 1975 už 5,5 mil. Kčs. Výdaje na opravy se po celé období postupně zvyšovaly, takže plán oprav byl za uplynulých pět let překročen o téměř 6,5 mil. Kčs, tj. na 133 procent.

Významným podílem k splnění volebního programu Národní fronty přispěla **akce Z**. V roce 1971 byl ustaven při MěstNV štáb závazkového hnutí, jehož posláním bylo projednávat a posuzovat požadavky na zařazení staveb do akce Z, sledovat postup prací a operativně zabezpečovat pomocí podniků, organizací a občanů podle uzavřených závazků. Hlavním garantem plnění plánu akce Z se stal odbor výstavby MěstNV, který si v průběhu uplynulého roku vytvořil podmínky k řízení jednotlivých staveb získáním příslušných stavbyvedoucích a dalších pracovníků.

V **neinvestiční části akce Z** byly práce každoročně zaměřeny na údržbu veřejné zeleně a na úklidové práce v obvodech občanských výborů, spojené se sběrem odpadových surovin. Hodnota těchto prací představuje částku téměř třicet mil. Kčs. Občané věnovali na tyto práce bezplatně přes dva milióny brigádnických hodin, z tohoto díla téměř třetinu vykonala mládež.

V **investiční části akce Z** byla vytvořena hodnota

v odvětví služeb	7,6 miliónu Kčs
v odvětví tělovýchovy	6,0 miliónu Kčs
v odvětví školství téměř	3,0 miliónu Kčs
zřízení kanalizace a vodovod v délce 3630 metrů za téměř	2,5 miliónu Kčs
v oblasti ochrany životního a pracovního prostředí	2,3 miliónu Kčs
pro obchod a veřejné stravování	1,8 miliónu Kčs

menší podíl má také odvětví zdravotnictví a dopravy.

Mezi tyto akce patří přístavba požární zbrojnice, výstavba koupaliště, sportovní haly a sportovního areálu odborného učiliště n. p. SIGMA, částečné rekonstrukce sokolovny, úprava tenisových dvorců a výstavba klubovny TJ Cementárna, rozšíření a další vybavení autokempinku Svazarmu, celková rekonstrukce hlediště, jeviště a elektroinstalace v letním kině, stavba ocelokolny a skleníku v zahradnictví Technických služeb, zřízení peronního přístřešku na autobusovém nádraží aj.

XIV. sjezd KSČ znovu zdůraznil společenský a ekonomický význam služeb **místního hospodářství**, které mají bezprostřední vliv na růst životní úrovně obyvatel. U podniku **Komunální služby města Hranic** se v uplynulém období zvýšily výkony z 10,7 mil. Kčs v roce 1971 na 14,7 mil. Kčs v roce 1975, tržby od obyvatel vzrostly z 6,2 mil. Kčs na 8,9 mil. Kčs ročně. Podnik rozšířil služby hořčíkové a kadeřničké a síť sběren. V roce 1972 byl uveden do provozu nový autoservis, který zabezpečuje plně služby motoristům.

Zdravotně technické služby zajišťoval ve městě podnik **Technické služby města Hranic**. Kapacitou a zaměřením zabezpečil tento podnik dobrou úroveň neplacených služeb.

Pro **obchodní organizaci** stanovila směrnice XIV. sjezdu KSČ úkol plynuleji zásobovat obyvatelstvo základními druhy zboží a postupně odstraňovat při uspokojování poptávky nedostatky v sortimentu, kvalitě a pestrosti. Maloobchodní obrát se zvýšil v uplynulém období v průměru o 19,3 procenta a činí

u potravin	v roce 1971 —	87,6 mil. Kčs,	1975 —	103,2 mil. Kčs
u průmyslového zboží	v roce 1971 —	71,8 mil. Kčs,	1975 —	78,3 mil. Kčs
u restaurací a jídelen	v roce 1971 —	16,9 mil. Kčs,	1975 —	16,7 mil. Kčs

Díky úspěšným výsledkům zemědělské produkce se posílila výrazně stabilita trhu potravin jako rozhodujícího činitele celkové rovnováhy vnitřního trhu.

Rozvoj **silniční dopravy** je poznamenán progresivním rozvojem motorismu. Z toho vznikají problémy mezi potřebami dopravy a dnešním stavem silnic. Na počátku volebního období byla převzata do užívání nová provozní plocha autobusového stanoviště v severní části města, v dalších letech byl postaven výpravní objekt ČSAD. Téměř v celém městě se prováděla rozsáhlá údržba místních komunikací a chodníků. Za léta 1971—1975 bylo na opravy, údržbu a modernizaci místních komunikací, chodníků a dopravních objektů vynaloženo 20,4 mil. Kčs. Tím se v nebývalé míře zkvalitnil stav místních komunikací a chodníků.

V oblasti **vodního hospodářství** byla rozšiřována kanalizace v okrajových částech města, prováděna rozsáhlá rekonstrukce vodovodu pro zlepšení vodohospodářských poměrů hlavně pro novou výstavbu ve městě. V místní části Velká melioračními pracemi a úpravou potoka bylo odvodněno zaplavené území. Celkem byla vytvořena hodnota za 1,1 mil. Kčs, z toho v akci Z za 2,5 mil. Kčs. Nedokonce je zatím rekonstrukce vodovodu, kterou provádí n. p. Ingstav.

V **oblasti zdravotní péče** stanovil volební program za cíl zkvalitnit poskytované zdravotnické služby. Cílem **sociální politiky** bylo účelné poskytování doplňkové péče starším občanům s nízkými důchody, osamělým a nemocným, odkázaným na pomoc společnosti. **Zdravotnické služby** byly poskytovány v plném rozsahu. Byl přebudován obvodní systém a s přihlédnutím k potřebám města byla zřízena některá nová odborná pracoviště. Pracovní doba byla upravena tak, aby se zkrátily čekací doby a aby pracující mohli navštěvovat lékaře mimo pracovní dobu. V současné době je před dokončením adaptace budovy býv. Jarošova dvora, kde budou umístěna další odborná pracoviště a posudková služba. Rovněž byla nákladem 530 tisíc Kčs provedena rozsáhlá oprava jeslí v Juríkově ulici. K zkvalitnění zdravotní péče se více než 60 procent zdravotnických pracovníků sdružilo do 15 brigád socialistické práce.

Na úseku **sociální péče** byly provedeny za pomoci občanských výborů rozsáhlé sociologické průzkumy u 2.228 občanů ve věku od 60 do 80 let. Získané údaje slouží při poskytování doplňkové péče i pro nadřízené orgány. Z doplňkové péče byly poskytnuty tyto příspěvky:

	počet r. 1971	Kčs	počet r. 1975	Kčs
opakované měsíční	20	1.991	77	5.470
měsíční na dietu	13	1.225	38	7.160
měsíční na tbc	3	400	6	1.180
roční jednorázové	72	17.297	81	24.236
roční věcné	3	650	290	74.075

U MěstNV bylo v roce 1971 v evidenci 108 sociálně potřebných občanů, v roce 1975 jejich počet stoupl na 268 osob. Nepodařilo se sice zatím opatřit dům soustředěné pečovatelské služby, v současné době je však individuální pečovatelská služba poskytována 36 občanům.

Náročné úkoly při formování socialistického vědomí mladých lidí plní **školství**, jehož posláním je připravovat mladou generaci v souladu s potřebami socialistické společnosti. Úkolem MěstNV je vytvářet pro tuto činnost materiální předpoklady. V průběhu uplynulých pěti let bylo na provoz a údržbu škol a školských zařízení čerpáno z rozpočtu téměř 15 mil. Kčs. Z této částky bylo věnováno 5,3 mil. na výstavbu, modernizaci a údržbu škol a školských zařízení, na provoz školských jídelen bylo čerpáno téměř 7 mil. Kčs. Orgány MěstNV věnovaly pozornost také ideově výchovné a vyučovací práci škol i mimoškolní činnosti mládeže, která se rozvíjela jak v pionýrské organizaci SSM, tak přímo v zájmových útvech Městského domu pionýrů a mládeže a v zájmových kroužcích a družinách přímo ve školách. Zvláště bohatá byla činnost kroužků zájmové umělecké tvorivosti, která byla programově zaměřena zejména v letech 1974—1975 k významným výročím. V uplynulém období se již vžila tradice výměnných zájezdů sovětských a hranických pionýrů.

V kulturně výchovné činnosti bylo úkolem organizovat a ovlivňovat činnost jednotlivých kulturních zařízení v duchu usnesení a závěrů XIV. sjezdu KSČ.

Střediskem kulturního a společenského života byl **Jednotný klub pracujících**. Jeho činnost byla zaměřena na vzdělávací a zájmovou činnost v kurzech pro pracující a zájmovou uměleckou činnost souborů. Kladně lze hodnotit výchovné koncerty profesionálních umělců a cyklus divadelních představení pro mládež. V posledních letech se prohloubila spolupráce JKP s MěstNV SSM při pořádání recitačních a soutěžních večerů. Pro zlepšení práce na úseku mimoškolního vzdělávání byla v roce 1973 u JKP zřízena pobočka Socialistické akademie, která zajišťuje přednášky a besedy pro veřejnost, školy a závody. Ve spolupráci se SRPŠ se od roku 1973 pořádá cyklus přednášek „Rodičovské akademie“, zaměřené na výchovu k vědeckému světovému názoru.

Na kulturním a společenském životě se dále podílí **klub důchodců, společenské organizace Národní fronty, školy, pionýrská organizace, vojenské útvary, závody, občanské výbory** a od roku 1975 také osvětová beseda v místní části Velká.

Přehled kulturních a společenských akcí:

Mimoškolní vzdělávání:	1971	1975
přednášky	15	460
kursy	33	39
počet posluchačů	2326	2372

Zájmová umělecká činnost:

soubory uměleckého směru	16	47
zájmové kroužky a kolektivy	—	33
počet členů	217	1378
počet vystoupení	590	745

Kulturní a společenské akce	počet	návštěva	počet	návštěva
vystoupení prof. souborů	43	8000	25	6700
výstavy	6	4000	10	15400
koncerty	20	5000	21	5080
taneční zábavy	5	700	213	32030
ostatní kulturní a společenské akce	13	4500	231	22190

V roce 1971 byly sledovány jen akce pořádané JKP, v roce 1975 i akce ostatních kulturních zařízení a společenských organizací. V tabulce nejsou uvedeny celoměstské politické akce jako manifestace, lampiónové průvody, sportovní a tělovýchovné akce apod.

Dalším činitelem v oblasti kultury je **městská knihovna**, která se zaměřuje také na masově politickou práci. Bylo zřízeno samostatné oddělení pro mládež a rozšířeno oddělení politické literatury. V roce 1971 se uskutečnilo 33 besed a přednášek, v roce 1975 již 96 akcí, mezi nimi také literární večery a výstavy k významným politickým a kulturním výročí.

Výsledky městské knihovny:	1971	1975
počet čtenářů	1610	2111
z toho děti do 15 let	575	782
vypůjčky: dospělí: naučná literatura	14411	19761
beletrie	41205	48477
děti naučná literatura	4034	4587
beletrie	23014	27323

Kníž. fond: dospělí: naučná literatura	9375	12487
beletrie	16735	20195
děti naučná literatura	896	1177
beletrie	7703	9763

Významným činitelem v kulturně výchovné práci jsou **městská kina**. V provozu jsou dvě stálá kina, v letním období pak letní kino, v němž byl však provoz v důsledku prováděné rekonstrukce hlediště na dobu jednoho roku přeruš.

	1971	1975
počet představení	1087	1121
počet návštěvníků	143404	119000
průměrná návštěva na jedno představení	132	106

Od roku 1973 pracuje v Hranicích aktivně **klub přátel sovětského filmu**, který má 437 členů a je nejpočetnějším klubem v okrese.

Muzeum Moravské brány v Hranicích se podílí na kulturním životě města pořádáním výstav a přednáškovou činností. V roce 1974 byla v hranickém muzeu vybudována nová expozice „Fajans a keramika“, která dokumentuje působení manufaktury na výrobu fajansového zboží v Hranicích. Vlastivědný ústav zajišťuje strážcovskou a průvodcovskou službu ve státní přírodní rezervaci na Hranicku, o ochranu přírody pečují i kroužky mladých ochránců přírody při Městském domě pionýrů a mládeže. Na úseku ochrany památek byla provedena oprava domu čp. 98, rekonstrukce tzv. Židovských schodů, částečná oprava městských hradeb a budovy zámku.

Na úseku **tělovýchovné činnosti** bylo hlavním úkolem zabezpečit rozvoj masové tělovýchovy a sportu. Pečovaly o to nejen tělovýchovné jednoty a školy, ale i společenské organizace Národní fronty a občanské výbory. V uplynulém období bylo dosaženo řady úspěchů jak ve výkonovém sportu, tak zvláště při budování a opravách sportovních a tělovýchovných zařízení v akci Z nebo svépomocí jednotlivých oddílů. V akci Z byla vybudována sportovní hala a areál odborného učiliště n. p. SIGMA, sportovní zařízení a přístavba sokolovny TJ SIGMA, tenisové dvorce, klubovna a sociální zařízení TJ Cementárna, vše v hodnotě šesti mil. Kčs.

Rezoluce XIV. sjezdu KSČ klade rovněž důraz na **oblast sociálně politického a kulturního rozvoje společnosti**. Z toho vyplývá pro národní výbory úkol chránit veřejný pořádek a upevňovat sociální vědomí a soužití občanů. **Komise ochrany veřejného pořádku MěstNV** ve spolupráci s odborem pro vnitřní věci MěstNV a za aktivní účasti jednotek pomocné stráže VB prohlubovala kontrolu v dodržování zákona č. 120 o boji proti alkoholismu a zvyšovala účinnost preventivní výchov. ného působení na jednotlivce, kteří svým chováním a jednáním narušují veřejný pořádek. Velká pozornost je věnována rovněž mládeži, zvláště z narušeného rodinného prostředí. V zájmu jednotného působení rodiny, školy a společnosti je udržován soustavný kontakt se školami. Výsledkem této součinnosti je, že u školní mládeže vymizely neomluvené hodiny a postupně ubývá přípomínek na jejich nevhodné vystupování na veřejnosti. Při komisi ochrany veřejného pořádku MěstNV pracuje také aktiv, který věnuje pozornost osobám, jež se dostaly do rozporu se zákonem a poskytuje jim pomoc při opětovém zařazení mezi řádné členy společnosti. K zamezení škod způsobených požáry prováděli členové požárního sboru preventivní protipožární prohlídky. Pro nedostatek stavebních a jiných kapacit nepodařilo se však vždy zjištěné nedostatky odstranit. K účinnému boji proti negativním jevům přispívá i městská inspekce veřejného pořádku, zřízená v uplynulém volebním období.

Přehled o plnění volebního programu za léta 1971—75

Odvětví	akce voleb. programu v tis. Kčs	akce nad vol. program v tis. Kčs	celkem tisíc Kčs
1. Bytová výstavba	99.617	67.221	166.838
2. Obchod	5.163	1.415	6.570
3. Služby	35.439	4.354	39.793
4. Cestovní ruch	673	1.696	2.369
5. Doprava	13.581	6.880	20.461
6. Vodní hospodářství	8.680	2.364	11.044
7. Školství	2.500	2.029	4.529
8. Kultura	100	4.864	4.964
9. Tělovýchova	1.490	10.750	12.240
10. Zdravotnictví	400	1.267	1.667
11. Zlepšení životního a pracovního prostředí	75	3.255	3.330
Úhrnem	Kčs 167.718	106.095	273.813

Z KULTURNÍ ČINNOSTI MĚSTA HRANIC

PhDr. Bohumír INDRA

Založení CASINA, spolku ctitelů českého jazyka, literatury a umění roku 1825 v Hranicích

Gallašovy zásluhy obrozeneckého spisovatele a buditele na Moravě i jeho rozsáhlá činnost literární byly již mnohokrát hodnoceny a oceněny. Vázán oční chorobou a churavostí na stálý pobyt v Hranicích udržoval Gallaš s obrozeneckými spisovateli a literáty hojný **písemný styk**, získával od nich podněty a byl jimi ovlivňován. O těchto stycích víme stále velmi málo. Zlomkovitě dochovaná jeho korespondence dokládá hojnější písemný styk zejména s přítelem a spolužákem ze studií Tomášem Fryčajem, plodným spisovatelem a vydavatelem českých knih, s osvěcencem rektorem těšínského gymnázia Leopoldem Šeršňíkem, s lvovským profesorem architektury, malířem Ignácem Chambrezem a s oddaným svým ctitelem a pomocníkem Josefem Fialou, věrným pečovatelem o Gallašův literární odkaz. Gallaš udržoval styky i s Dobrovským, K. J. Jurendou, Frant. Vavákem, s fulneckým Felixem Jaschkem aj. Mnohem méně víme ještě o kruhu nadšenců a přátel v Hranicích a okolí, s nimiž se Gallaš osobně stýkal,

jež ovlivňoval jako český spisovatel i jako historik města. Pro rodné město Hranice má Gallašova činnost historicko-vlastivědná značný význam. Dochované rukopisy jeho historických prací jsou dnes ovšem překonány zpřístupněním archivního materiálu, který Gallaš neznal a ani nemohl znáti, mají však význam, pokud zachytily dobu a události, jež Gallaš sám prožil a znal, i pro poznání jeho názorů a znalostí. Pro své práce historické a vlastivědné zainteresoval však Gallaš řadu přátel a spolupracovníků z řad hranických měšťanů i širšího okolí, v nichž probudil zájem o historii města a „vlastenecké příběhy“ Moravy, lásku k české knize a k českému jazyku. Tito nadšenci **sbírali a dodávali mu historické materiály a zprávy**, pořizovali mu opisy památných napsí, případně začali sami historické materiály shromažďovat a zpracovávat. Uvádím aspoň měšťana Antonína Dvořáka, jehož část historických výpisků k dějinám města se dochovala, cechmistra krejčovského cechu Václava Johna, soukenického mistra Františka Rabla, který si založil vlastní sbírku opisů listin a hranických pamětihodností, barvíře Karla Kobra, soukenického mistra Josefa Sumbala, písaře soukenického cechu Peregrina Pešla, který krasopisně opsál mnoho hranických památek a pamětihodností.

Gallaš založil už roku 1810 v Hranicích pro rozšíření vzdělanosti spoluobčanů **první veřejnou knihovnu** s knihami německými, latinskými i českými (jichž nebylo), již věnoval sám 300 vlastních knih. Do roku 1820 vzrostla knihovna dary přátel na 2500 knih. Zřízení čítárny a studovny při ní nebylo úřady povoleno. Katalog a výpůjční seznamy knihovny se dochovaly i vlastní knihovna, uložená od roku 1911 v městském muzeu. Dnes je složena v nouzovém depozitáři městského muzea v zámku. Knihovna, obsahující několik velmi cenných starých českých tisků (např. pražskou biblí z roku 1488 aj.), jež Gallaš získal pro knihovnu darem od přátel, přispívala v 1. polovině 19. století ke vzdělanosti obyvatel města a okolí. Po úspěchu své **české básnické sbírky Muzy moravské, vydané roku 1813** Fryčajem, Gallaš se stal skutečným ctitelem, propagátorem a nadšeným zastáncem českého jazyka pro každodenní jeho užívání vzdělanci, rodilými Čechy. Z jeho podnětu začali někteří hraničtí měšťané horlivě sbírat české knihy staré i nové, jichž tehdy bylo málo, a zakládali si **vlastní knihovny českých knih**. Největší sbírku českých knih měli měšťan Václav John, krejčovský mistr, rodák z Jeleního v Čechách, a kupec Antonín Dvořák. Okruh přátel české knihy a českého jazyka se v Hranicích po **vydání druhého dílu Muzy moravské roku 1825** ještě více rozšířil. Mladí kněží a učitelé z Hranic a okolí začali po příkadu Muzy moravské, která došla velkého rozšíření a obliby, sami skládat české básně, se značnou dovedností a úspěchem zejména někdejší pitínský kaplan **Josef Fiala** (nar. 1797), který žil pro onemocnění tuberkulou od roku 1823 ve výslužbě v Hranicích, a mladý hranický kaplan **Ignác Šumbera**, rektor hranické školy **Karel Jiříček** a jiní. Radost a nadšení z Gallašových úspěchů a rostoucího národního uvědomění vedly roku 1825 mladého Josefa Fialu, tehdy 28letého se souhlasem Gallašovým k **založení českého literárního klubu v Hranicích**, nazvaného „**Casino, spolek ctitelů českého jazyka, literatury a umění**“. Gallaš měl už starší zkušenosti z činnosti takové společnosti, neboť za svého působení vrchního vojenského lékaře v **Jaroslavi v Haliči** v letech 1789—1790 **založil tam německý literární spolek** s pevnými pravidly s učiteli tamější normální školy, patrně rovněž spolek první tohoto druhu v polské Haliči vůbec. Nyní byl již 70letý a churavý, dušň společností se proto stal nadšený jeho ctitel a žák Fiala. K zahájení činnosti Kasina složil Fiala obsáhlý veršovaný **vítací proslov na uvítání přátel**, který se dochoval v opise. O spolku sám v něm říká

„Vidouce Vás pospolu
kěž by ten spolek stordila nebesa.
Ō by ne tak jak vznikl zašel
nýbrž čím dále tím více milovníků našel“

Ve svém „Předslou“ rozvádí Fiala i účel spolku, který nazval, jak sám píše, podle hory Monte Casina ve Vlaších.

*„jestli i náš účel při té společnosti
přispět jeden každý dle své učenosti
k přednášení zde cožkoli libostného
z umění krásných, obsahu výborného
buďto vlastní city, výlevy tekoucí
aneb propovědi k mravnosti vedoucí.
Zde ... volno na poli obšírném
sbíratí kvítka v šperku rozmanitém
a z nich uvíjeti kytku přerokožnou
vlastenecké muzy.
Jak by zaplesala radostně Slavia
atd ...“*

V obsáhlém prologu hájil Fiala „český jazyk libozvučný proti těm, kteří jim pohrdají a jen němčině dávají práva čest“. Nevíme, kolik členů společnost měla a kdo všechno byli jeho členy při založení. Kromě Gallaše, Fialy, mladého kaplana Šumbery (nar. 1798), rektora hranické normální školy Karla Jiříčka byli členy klubu z hranických měšťanů Václav John, Antonín Dvořák, Karel Kobr, o nichž Gallaš ve své „Pobídce všech učených Hraničanů“ z roku 1822 praví, že byli horliví ctitelé českého jazyka. Klub uskutečňoval vlastně starou Gallašovu myšlenku — otevření čítárny a klubovny při zřízení jeho veřejné knihovny, jež nebyla povolena. Okruh členů spolku byl nepochybně mnohem větší a zahrnoval i četné přátele české literatury z dalekého okolí města. Bude úkolem dalšího studia zjistit nejen jména a počet členů, ale i pozdější osudy klubu. I když činnost klubu byla pouze interní a nezastavila soustavné šíření němčiny úřady i školou ve městě, postavili si hraničtí vlastenci a „ctitelé českého jazyka“ horliví proti odnárodňování, trvalý pomník v dějinách národního obrození na Moravě.

Odvážná řeč Fialova při zahájení činnosti klubu proti „zněmčícím“, užívajícím a zavádějícím všude němčinu jako jazyk vzdělanců, zrazujících mateřský jazyk, vyvolala v Hranicích, sídle krajského úřadu přerovského kraje **pobouření německých úředních představitelů**, jimiž byla kvalifikována jako **buřičství proti vládě**. Vynesla Fialovi soustavné pronásledování, jak sám připsal k opisu proslvu. Byl vyšetřován a soustavně pak šikanován. Musel odejít z Hranic a až do roku 1848 putoval pak z místa na místo, vždy jako podřízený kněz bez příjmů a naděje na lepší umístění. Ve své literární tvorbě české však neustal a udržoval trvalý písemný styk s Gallašem (poslední léta i osobní) až do jeho smrti. V roce 1828, když se dostal nakrátko jako deficient **do Olomouce** a byl pověřen jako vynikající znalec české řeči **vyučováním češtiny v kněžském semináři**, využil pobytu v Olomouci k **přípravě vydání dalšího svazku českých básní Gallašových**, vlastních i dalších mladých autorů z okruhu Gallašova, jak naznačují dopisy a básně, jež si od nich vyžádal. Z Hranic mu je zaslali kaplan Šumbera a rektor školy Jiříček, z nichž se dochovaly jejich básně „Sen“ a „Maličkost“. Fiala sám složil toho roku báseň „Věrná matka naše“ a řadu dalších, jež se nám dochovaly v jeho pozůstalosti, odevzdané roku 1856 do Brna. Fiala vyjednával a zprostředkovával také Gallašovi roku 1828 v Olomouci vydání českých jeho rukopisů historických u knihtiskáře a nakladatele Škarnicia, později vyjednával o vydání Gallašových rukopisů i s nakladatelem Pospíšilem v Hradci Králové, jehož pak nemohl donutit k vrácení rukopisů. O neutuchajícím nadšení a spolupráci s Gallašem svědčí i Gallašovy dopisy z toho roku, zasláné Fialovi do Olomouce, jimiž ho **pobízel k založení „Tovaryšstva nebo Společnosti česko-moravské literatury ve vlasti naší“**, jež by zachraňovala památky, rukopisy a klenoty staré české literatury „které zněmčilci úmyslně ničí“. To se sice nepodařilo, Fiala však založil při se-

mináři zvláštní **českou knihovnu** pro alumny k prohloubení znalosti české řeči budoucích kněží, potřebné pro jejich styk s prostým lidem. Tato česká knihovna se i po odchodu Fialově rozrůstala o dary českých knih, jí darovaných různými nadšenci. Gallaš sám věnoval jí řadu českých knih i rukopisů a roku 1835 poslal další a slíbil „vystonu-li, pokud živ budu, něco víc s radostí jim pošlu“. Česká knihovna se stala později základem Slovanské knihovny bohoslovecké v Olomouci. Když byla roku 1830 **zřízena stolice českého jazyka na olomoucké univerzitě**, zajímal se Fiala o toto místo u moravských stavů v Brně. Když byl pak r. 1831 vypsán konkurs, přihlásil se, ke zkouškám do Brna se však nedostavil pro chorobu. Místo pak dostal ze čtyř uchazečů Antonín Boček, knihovník olomoucké univerzity, později známý vydavatel diplomatů moravských listin. I za svého pobytu v Mostkovicích v letech 1831—1837 stýkal se Gallaš s Fialou jako nejdělejší svými svými citem a přítelem, více pak ještě po jeho nástupu místa v Choryni. Gallaš jej také **pověřil, aby odevzdal po jeho smrti jeho rukopisy do rajhradského kláštera a duplikáty do brněnského muzea**. Po smrti Gallašově roku 1840 to Fiala také učinil a jeho korespondenci uložil v knihovně olomouckého semináře. Do brněnského muzea uložil později také čtyři svazky vlastních rukopisných sbírek básní.

Český literární klub Kasino trval v Hranicích i po odchodu Fialově. Poněvadž však chyběl nadšený a obětavý jednatel, upadal a měnil se postupně v česko-německý společenský klub pro zábavu a poučení. Postupující germanizace hranické školy a veřejného života, převaha německé inteligence z řad úřednictva krajského úřadu, vrchnostenského úřadu a dalších způsobily, že se **klub změnil ve společenský klub německo-český**, který odebíral německé noviny a roku 1937 přijal nová pravidla a stal se tak prvním německým spolkem (společností) v Hranicích, který organizoval i hudební večery, vystoupení divadel a měl vlastní sluhu. Značnou část členů tohoto měšťanského klubu tvořili němčící nebo již poněmčeni hraničtí měšťané z řad bohatých obchodníků, výrobců apod. Teprve po uvolnění germanizačního tlaku a udělení ústavu roku 1861 vznikl zásluhou několika uvědomělých měšťanů a nadšenců **roku 1862 český pěvecko-čtenářský spolek Občanská beseda**, který přispěl opět k povznesení národního uvědomění v Hranicích a napomohl k posílení českého žilvu ve městě.

Založení českého literárního klubu roku 1825 v Hranicích je významnou událostí nejen v dějinách města, ale i v historii národního obrození českých zemí.

Prameny a literatura:

- Gallašova pozůstalost, Státní archiv Opava, pracoviště v Olomouci,
- Sbírka rukopisů Františkova muzea, Státní archiv v Brně.
- Bedřich Slavík, Písemnictví na moravském Valašsku, 1947.
- B. Indra, Gallašovy styky s Šeršníkem, Slezský sborník ročník 1945.
- E. Cigánek, Gallašova knihovna, Výroční zpráva RG v Hranicích 1929—1930.

Fluorizace pitné vody

Jedním z velmi účinných prostředků, vedoucích ke snížení počtu zubních kazů u dětí v průměru až o sedmdesát procent, je obohacování pitné vody fluorovými ionty. Tento způsob prevence zajišťuje lidskému organismu rovnoměrný a nepřetržitý přísun fluoru za jednoduché a spolehlivé kontroly, je také podle vyjádření odborníků po zdravotní stránce naprosto bezpečný a nezávadný. Proto fluorizování pitné vody bylo doporučeno Světovou zdravotnickou organizací jako nejúčinnější

nější způsob prevence zubního kazu už v roce 1969. Fluorizování pitné vody je výhodné i po stránce ekonomické, protože náklady jsou nižší než při podávání fluoru v tabletách nehledě na úsporu nákladů za opravu chrupu.

Zkonstruovat, zhotovit a instalovat vhodné dávkovací zařízení, jež by umožňovalo dodávat do pitné vody pravidelné dávky fluorových iontů, si dala, jak jsme uvedli již v květnovém Zpravodaji, za závazek k XV. výročí KSČ komplexní racionalizační brigáda, složená z pracovníků Krajského střediska pro vodovody a kanalizace — Vývojové a poruchové dílny v Lučině, zástupců OVAK z Přerova a z Hranic, zástupce laboratoře nemocnice v Hranicích, představitelů zubního oddělení polikliniky v Hranicích. Duší celé akce se stal ing. Jan Tulis z KSVK v Hranicích. **Už 12. dubna 1976 byl první prototyp zařízení pro fluorizaci pitné vody dodán do čerpací stanice na Hromávce v Hranicích. 27. července 1976 po instalaci dalších agregátů, zhotovených v dílnách v Lučině u Ostravy, bylo zahájeno zkušební fluorizování pitné vody v Hranicích.** Od 20. srpna 1976 je již zařízení v normálním provozu. Znamená to tedy, že děti v oblasti hranického vodovodu, tj. v Hranicích a jejich místních částech Drahotuše a Slavič-a-v-obcích Hrabůvka, Kłokoči-a-Milenov už nemají užívat tablety s obsahem fluoru, protože potřebné fluorové ionty jsou obsaženy přímo v pitné vodě. Komplexní racionalizační brigáda tak splnila ještě před daným termínem hodnotný závazek k XV. sjezdu KSČ.

LN

ZAJÍMAVOSTI Z KULTURY

Výstava obrazů akademického malíře Ant. Rychlovského

V Nové síni v Praze ve Voršilské ulici proběhla v měsíci červenci 1976 **výstava obrazů hranického rodáka, akad. malíře Antonína Rychlovského.** Na výstavě bylo soustředěno 46 obrazů z posledního desetiletí jeho tvorby. Jak umělec sám vyznal ve výstavním katalogu, chce zachytit osobitým způsobem naši přírodu tak, že působí na diváka zvláštním klidem a vyrovnaností, chce poskytnout obyvatelům města pohled na krajinu nedotčenou zásahy techniky, v níž by našli uspokojení po denním ruchu a shonu. Na výstavě převažovaly náměty české krajiny, hlavně z Prahy a Povltaví, kde umělec už zdomácněl, ale byly zde i reminiscence na rodné Hranice, ke kterým Antonín Rychlovský stále pociťuje vřelý vztah a kam se jako ke krajině svého dětství a mládí stále rád vrací. Výstava byla nejen přehlídkou jeho díla z poslední doby, ale i uznáním jeho umění.

LN

Pocta básníku dětí O. Syrovátkovi

Letošní 65. narozeniny básníka dětí a spisovatele Oldřicha Syrovátky, rodáka z Hranic, vzpomněl Klub mladých čtenářů nakladatelství pro děti a mládež ALBATROS v Praze vydáním půvabného bibliofilského tisku, jehož název **„Psát pro děti je těžký úkol“** je převzat z jedné ze Syrovátkových úvah a je svědectvím o autorově odpovědném přístupu k tvorbě literatury pro mládež. V publikaci najdeme vřelá ocenění Syrovátkova díla pro děti od jeho druhů a přátel, jak

o tom svědčí stati V. Nezvala z roku 1948, J. V. Plevy, Jarmily Urbánkové a Alexeje Pludka. Syrovátkův vztah k polské literatuře, z níž přeložil řadu děl, dokládá faksimile dopisu Jana Brzechwy z Varšavy. Hodnotící medailónek „Chvála romanistiky“ o životě a díle i myšlenkovém vývoji Oldřicha Syrovátky přinesl básník Jindřich Hilčr. Literární portrét O. Syrovátky je doplněn bibliografií jeho knih pro děti, kterou sestavil básník Jan Šnobl. Vkusně vypravená publikace je nejen vhodnou připomínkou významného životního jubilea básníka dětí Oldřicha Syrovátky, ale i zaslouženým oceněním jeho díla.

BSP v hranické městské knihovně

Po tříletém úsilí získal kolektiv pracovníků městské knihovny v Hranicích, vedený J. Jesenskou, **titul brigády socialistické práce**, který mu spolu s bronzovými odznaky odevzdala Marta Voráčková, členka KV odborového svazu pracovníků umění, kultury a společenských organizací 30. června 1976 za přítomnosti zástupců ONV, okresní knihovny a MěstNV v Hranicích. Společně úsilí kolektivu přináší trvalé výsledky, jak ukazují statistiky knihovny. Jen za první pololetí tohoto roku se zvýšil počet vypůjček o téměř dva tisíce a dosáhl rekordního počtu 55 tisíc svazků. Také počet čtenářů vzrostl o více než tři sta ve srovnání s rokem minulým, knižní fond se rozrostl o téměř tisíc svazků. Rozsáhla je také kulturně výchovná činnost pro veřejnost, podle svých závazků pracovníce knihovny uspořádaly 62 besed pro děti a dospělé. Členky kolektivu žijí samy bohatým kulturním životem, jak o tom svědčí kronika, vedená pečlivě nejmladší členkou Marií Flajšarovou. Najdeme zde desítky záznamů o společných návštěvách koncertů, divadelních a filmových představení, výstav a o vycházkách. Společně také pomáhají při úpravách pracoviště a dbají o jeho vkusný vzhled a výzdobu. Výsledky práce knihovny také zaslouženě ocenila rada MěstNV v Hranicích v dopise, ve kterém kolektivu blahopřála k udělení titulu BSP a vyslovila poděkování za dosažené výsledky v politickovýchovném působení při formování socialistického člověka, zvláště mladé generace.

LN

30. června 1976 se konal na Okresní odborové radě v Přerově slavnostní **zápis 12 kolektivů BSP do Knihy cti.** Mezi vyznamenanými kolektivy byly i **kolektiv pracovníků nemocnice s poliklinikou v Hranicích a brigáda socialistické práce lékařů, zdravotních sester a laborantů, masérů a lázeňských pracovníků z léčebny Bečva Čs. státních lázní Teplice nad Bečvou.**

Čs. rozhlas Ostrava natočil 6. července 1976 v lázeňském domě Sokolovo v Teplicích nad Bečvou zábavný pořad **„Na srdce jsou Teplice, samozřejmě nad Bečvou“.** O léčbě v lázních hovořil v pořadu ředitel lázní MUDr. Mojmír Krejčí a jeho náměstek Petr Zarembo, posluchači slyšeli také zajímavosti o aragonitových jeskyních a o Hranické propasti. Pořad byl vyslán 1. srpna 1976.

14. srpna v zábavném pořadu Čs. televize **„Sobotěnka, sobota“** ve vstupu ostravského studia vystoupil hranický soubor „Pobečvanka“ a zazpíval Bronislav Ludmila.

V MUZEU MORAVSKÉ BRÁNY v Hranicích je přístupna expozice FAJANS A KAMENINA s bohatými ukázkami habánské fajense, lidové moravské a české kameniny a výrobků hranické dietrichštejnské manufaktury na fajans. Výstavní prostory v budově muzea v Janáčkově ulici č. 1 jsou přístupny vždy v neděli dopoledne a ve středu odpoledne.

Klub filatelistů v Hranicích 07—19 pořádá pravidelné výměnné schůzky každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci v místnostech klubu důchodců v Hranicích v ulici Na náspech od 9 hodin dopoledne. V tomto měsíci se budou tedy schůzky konat 12. a 26. září.

Publikaci prom. hist. M. Jaškové, univ. prof. PhDr. L. Hosáka a PhDr. B. Indry **DĚJINY MĚSTA HRANIC** [I. díl] je možno zakoupit na městském národním výboru, odbor školství a kultury, nebo v kanceláři Cestovní informační služby ve Svatoptulkově ulici.

JEDNOTNÝ KLUB PRACUJÍCÍCH NA PRAHU NOVÉ SEZÓNY

Vyučování v kursech JKP

bude zahájeno v měsíci září a říjnu. Ještě v těchto dnech si můžete podat přihlášku do kursů:

- kursy jazykové (němčina, angličtina),
  - kursy šití
  - kurs společenského tance a chování,
  - kurs pohybové výchovy.
- Podrobné informace a přihlášky obdržíte v kanceláři JKP!

Divadelní předplatné

organizuje JKP v sezóně 1976—1977 ve formě předplatitelských zájezdů na divadelní představení Divadla pracujících Gottwaldov. V sezóně se uskuteční 11 zájezdů na divadelní představení — 8 činoher, 2 operety a 1 opera. Prostředí i dobrý umělecký soubor gottwaldovského divadla je pro přihlášené diváky jistě zárukou kvalitního divadelního umění. Zájemci o tato představení se mohou ještě přihlásit v kanceláři JKP.

Pro širokou hranickou veřejnost připraví JKP v průběhu sezóny divadelní představení ve vlastní budově. Budou to představení mimo předplatné a jejich dramaturgický výběr bude odpovídat potřebám města na úseku kultury.

Divadelní představení pro děti

připravil JKP opět v předplatném. V nastávající sezóně uskuteční dva předplatitelské cykly, které obsahují pět představení. Propagační letáky a přihlášky k předplatnému pro děti obdrží děti ve školách krátce po zahájení školního roku.

Soubory zájmové umělecké činnosti

Jednotného klubu pracujících, škol i jiných organizací jsou připraveny k předvolební kampani. V měsíci září a říjnu uskuteční podle dispozice agitačního střediska číslo 2 řadu kulturních vystoupení v různých agitačních střediscích u příležitosti veřejných schůzí nebo jiných akcí.

Velký dechový orchestr JKP připravuje slavnostní koncert, který se v našem městě uskuteční u příležitosti ukončení Měsíce československo-sovětského přátelství. O tento koncert projeví již nyní zájem i další závodní kluby v okrese Přerov.

Soubory a kroužky Jednotného klubu pracujících se zapojí do štafetového programu, který bude věnován přípravám IX. všeodborového sjezdu a oslavám Měsíce československo-sovětského přátelství. V tomto programu vystoupí soubory ZUČ závodních klubů ROH měst Lipníka, Přerova a Hranic. Program se uskuteční ve všech větších místech našeho okresu.

Jednotnému klubu pracujících se podařilo ještě před prázdninami zaktivizovat pěvecký sbor JURIK, který již několik let nevyvíjel činnost. Soubor začne od září pravidelně pracovat a je potřeba jej doplnit o další nové hlasy, zvláště mužské. Případní zájemci o činnost v pěveckém sboru budou vítáni. Mohou se kdykoliv přihlásit v kanceláři JKP.

EH

HRANICKÁ RŮŽE — soutěž nových talentů

Jednotný klub pracujících v Hranicích ve spolupráci s MěstV SSM v Hranicích, OV SSM v Přerově a Okresním kulturním střediskem v Přerově vyhlásili soutěž pro amatérské zpěváky populárních písní. Posláním soutěže je objevit nové pěvecké talenty mezi mladými lidmi a podpořit touto formou jejich další umělecký růst. Tato soutěž je jednou z dalších akcí, které připravuje Jednotný klub pracujících ve spolupráci s organizacemi SSM a která je určena především mládeži.

Do této soutěže, která má název HRANICKÁ RŮŽE se mohou přihlásit všichni zpěváci — amatéři, jak v sólovém zpěvu, tak i duo, event. trio. Věková hranice u dívek je od 15 do 25 let, u hochů od 16 do 25 let. Přihlášky přijímá Jednotný klub pracujících do 1. října 1976.

Přihlášení zpěváci budou mít možnost jedné zkoušky s orchestrem JKP, která se uskuteční 4. října 1976. Vlastní soutěž se bude konat 14. října 1976 v sále JKP.

EH

Životní jubileum

Soudruh Drahomír Ohera, ředitel Technických služeb města Hranic, oslaví dne 10. září t. r. uprostřed činnorodé intenzivní práce své padesátiny.

Blahopřejeme mu touto cestou co nejupřímněji, čtenářům pak chceme připomenout, že 50 let jeho života znamená téměř padesát let při budování lepšího života nás všech. Bez připomínky nelze ponechat činnost při budování a rozvoji Technických služeb, v jejich čele stojí pět let a které svou organizátorskou prací postavil mezi přední služby v okrese.

Vážíme si jeho práce a přejeme mu při této příležitosti — jistě i jménem široké veřejnosti — hodně dalších úspěšných let.

Pracující TS

PROGRAMY JKP

Středa 1. 9. klubovna a učebny JKP	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ V HUDEBNÍCH KURSECH
6. 9.—19. 9. gotický sál MěstNV	VÝSTAVA OBRAZŮ sovětských autorů
Úterý 7. 9. Sokolovna 19.30 hod.	Vystoupení vojenského uměleckého souboru hrdiny Sovětského svazu partyzána kapitána Jána Nálepký — Bratislava ŠTASTÍM DÝCHA ZEM
Středa 22. 9. učebna JKP 15 a 18 hod.	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ V KURSECH ŠITÍ
Pátek 24. 9. učebna JKP 15 a 18 hod.	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ V KURSECH ŠITÍ
Pátek 24. 9. sál JKP 16.15 a 19.15 hod.	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ v kursech společenského tance a chování
Pondělí 27. 9. sál JKP 19.30 hod.	Koncert populární hudby RECITAL PETRA NOVÁKA

Středa 29. 9. sál JKP 16.15 a 19.15	ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ v kursech společenského tance a chování
---	---

Akce konané v **agitačním středisku č. 2**, které je umístěno v budově JKP jsou zveřejňovány ve skřínce u vchodu do budovy JKP.

PROGRAMY KIN

KINO SVĚT

Představení v kině **Svět se konají v neděli, pondělí, úterý, čtvrtek a pátek vždy v 17 hodin.**

---

3. 9.—6. 9.	POKREVNÍ BRATŘI Film NDR. Dobrodružný příběh ze života Indiánů. Film je mládeži přístupný.
7. 9.—9. 9.	CIRKUS V CIRKUSE Film ČSSR—SSSR. Bláznivá komedie z cirkusového prostředí. Film je mládeži přístupný.
10. 9.—11. 9.	LEGENDA O PAVLOVI A PAVLE Film NDR. Milostný příběh dvou mladých lidí. Film je mládeži do 18 let nepřístupný.
12. 9.—13. 9.	ZELENÁČI Polský film. Příběh příliš mladé lásky. Film je mládeži nepřístupný.
14. 9.—16. 9.	PODIVNÉ DĚDICTVÍ Italský film. Western pro dobrou zábavu. Film je mládeži přístupný.
17. 9.—20. 9.	ZÍTRA TO ROZTOČÍME, DRAHOUŠKU Komedie ČSSR o věčných sporech a nelítostných žertech dvou rodin. Film je mládeži přístupný.
21. 9.—23. 9.	STÁRNUTÍ Italské psychologické drama s Claudií Cardinalovou. Film je mládeži nepřístupný.

---

24. 9.—27. 9. MĚSÍČNÍ DVŮR
Psychologické drama ženy, která nedokázala zapomenout.
Maďarský film, mládeži nepřístupný.

---

28. 9.—29. 9. ČAS LÁSKY A NADĚJE
Český film. Příběh ženy, která našla sama sebe.
Film je mládeži přístupný.

---

30. 9. Představení pro členy Klubu přátel sovětského filmu
17 a 19.30 hod. NEZNÁMÝ NÁSLEDNÍK
Vesele i vážně o jednom povedeném mladém muži.

LETNÍ KINO:

Představení v Letním kině se konají v 19.30, za nepříznivého počasí v kině Svět. Školní mládež nemá na představení Letního kina přístup i když jde o filmy mládeži přístupné.

---

3. 9.—6. 9. LET MRTVÉHO PTÁKA
Jugoslávský film. Dramatický příběh lásky, přátelství a zrady.
Film je mládeži do 18 let nepřístupný.

---

7. 9.—9. 9. JOHN A MARY
Film USA. O velkých následcích malého flirtu.
Film je mládeži nepřístupný.

---

10. 9.—13. 9. ZLOČIN Z LÁSKY
Italský film. O lásce a marném snu o štěstí.
Film je mládeži nepřístupný.

---

14. 9.—16. 9. PEPPINO Z NEAPOLE
Italský film. Mládeži nepřístupný.

---

17. 9.—20. 9. EFFI BRIESTOVÁ
Film NSR. Dramatický příběh ženy z konce 19. století.
Film je mládeži nepřístupný.

---

21. 9.—23. 9. NA SAMOTĚ U LESA
Film ČSSR. Úsměvný příběh, v němž možná poznáte sami sebe.
Film je mládeži přístupný.

---

24. 9.—27. 9. NEŠIKOVNÉ RUCI
Příběh muže, který se musel pomstít. Španělský film.
Mládeži nepřístupný.

---

28. 9.—30. 9. STRAŠÁK
Film USA. Film vyznamenaný Velkou cenou na MFF v Cannes.
Film je mládeži nepřístupný.

KINO OKO

Představení začínají denně v 19.30 hod., ve středu v 17 a 19.30 hod. Představení pro děti, která se konají každou sobotu, začínají v 16 hodin.

---

3. 9.—6. 9. JEDEN STŘÍBRNÝ
Film ČSSR. Drama podle stejnojmenného románu Zd. Pluhaře.
Film je mládeži nepřístupný.

---

7. 9.—9. 9. KAVÁRENSKÁ ZPĚVAČKA
Jugoslávský film, mládeži nepřístupný.

---

10. 9.—13. 9. Ó, JAK JSI STRAŠNÝ
Anglická kriminální veselohra.
Film je mládeži nepřístupný.

---

14. 9.—16. 9. KARDIOGRAM
Polský film. Psychologický příběh z lékařského prostředí.
Film je mládeži nepřístupný.

---

17. 9.—20. 9. DO POSLEDNÉHO DYCHU
Slovenský film. Dobrodružný příběh mladých manželů.
Film je mládeži přístupný.

---

21. 9.—23. 9. VESNIČAN NA KOLE
Bulharský film.
Mládeži nepřístupný.

---

25. 9.—27. 9. MOŘSKÁ PANNA
Barevná veselohra NDR. Film je mládeži přístupný.

---

28. 9.—30. 9.   TĚŽKÉ LOUČENÍ
Francouzský film. Romantický příběh o věrnosti němé tváře.
Film je mládeži přístupný.

Představení pro děti:

4. 9. — TÁŇA A DVA PISTOLNÍCI — český film
11. 9. — KLAUN FERDINAND A FOTBAL — film NDR
18. 9. — PERNÍKOVÁ CHALOUPKA — film ČSSR
25. 9. — PSHLAVCI — film ČSSR

Odpovědný redaktor: Eva Horáková, členové redakční rady: prof. Ludvík Novotný,
Jan Sedlařík, Oldřich Lukeš, reg. č. 49 — Cena 1 Kčs. — Změna pořadů uvedených
v kulturním kalendáři vyhrazena. — Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP
Hranice. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod 11, třída
Lidových milicí 5.

